

Kommunal- og regionaldepartementet,
Akersgata 59,
Postboks 8112 Dep,
0032 Oslo

Deres ref • *Your ref:*

Vår ref • *Our ref:*

Vår dato • *Our date:* 25.11.2013

Høringsvar vedrørende høring om lovfesting av medvirkningsordning for ungdom sak 13/1969

Vi viser til høringsbrev datert 30.09.2013 med invitasjon til høring om **Lovfesting av medvirkningsordning for ungdom**. Som en demokratisk barne- og ungdomsorganisasjon som har arbeidet for barn og unges medvirkning siden etableringen i 1978, har vi flere innspill til høringen.

Ungdom & Fritid- Landsforening for fritidsklubber og ungdomshus er en medlems- og interesseorganisasjon for fritidsklubber og ungdomshus. Våre medlemmer er både ungdommene og ansatte i fritidsklubber og ungdomshus. Vi er en demokratisk ungdomsorganisasjon, vårt styre består av halvparten ungdom og halvparten ungdomsarbeidere. Fritidsklubber drives som regel med et klubbstyre bestående av ungdom, og disse ungdommene velges også inn i Ungdom & Fritids organisasjon og styre. Om lag 600 kommunale fritidsklubber er medlem hos oss, det tilsvarer 90 % av de kommunale fritidsklubbene. Vi representerer 2500- 3000 ansatte og mellom 40 000- 60 000 ungdommer mellom 10 og 18 år. Om lag 40% av ungdom mellom 13 og 16 år bruker fritidsklubb to ganger i måneden eller mer (Ungdata 2010- 2012).

Våre innspill til høringen gjelder følgende punkter:

- Utvelgelseskriterier
- Lovforankring av medvirkningsordning
- Medvirkningsmetodikk
- Overgang fra eksisterende praksis
- Medvirkningsorganets sekretariat
- Forslags- og innstillingsrett (overfor alle kommunale og fylkeskommunale organ)
- Valgordning

- Samtykke fra foresatte
- Typer av saker til behandling av medvirkningsorganet

Utvelgelseskriterier

I høringsbrevet vises det til Ungdommens maktutredning NOU 2011:20 Ungdom, makt og medvirkning. Der heter det at utvelgelseskriteriene til ungdomsrådene er utydelige og varierer fra sted til sted. Videre heter det at: *”Ofte kan det være ressurssterk ungdom som trekkes inn, de som ellers er godt synlige i lokalsamfunnet og sitter i lederposisjoner i elevråd og lignende. Utvalget anbefaler at skolen, frivillige organisasjoner og fritidsklubber velger et visst antall medlemmer hver. I tillegg til at ungdomsrepresentanter også bør rekrutteres gjennom et tilfeldig utvalg blant ungdom som ikke er organisert i noen organisasjon etc. Spørsmålet blir om utvelgelse av ungdomsrepresentanter bør skje på en annen måte enn valg av personer til de andre lovpålagte rådene. Valgene til disse rådene er ikke basert på et tilfeldig utvalg av målbeholdningen.”*

I Ungdommens maktutredning fremgikk det at 25 % av medlemmene i ungdomsrådene rekrutteres fra fritidsklubber. Som utredningen også bemerket, er fritidsklubbene en særegen institusjon med demokratiske tradisjoner i form av klubbstyre, men fritidsklubber er også en arena for rekruttering til ungdomsråd. Fritidsklubber er et tilbud til all ungdom, og rekrutterer også bredt fra ungdomsmiljøene, men i motsetning til en rekke andre arenaer der ungdom deltar når den også de mer ressursvake gruppene.

Vi var den gangen enig i utvalgets beskrivelse av fritidsklubbenes evne til å bidra til et bredt rekrutteringsgrunnlag til ungdomsrådene, og som et nødvendig supplement til rekruttering gjennom elevråd og organisasjoner. Anbefalingen om at fritidsklubbene bør rekruttere et visst antall medlemmer til ungdomsrådene vil sikre en bred representasjon i ungdomsrådene, og det vil styrke fritidsklubbenes tradisjon som rekrutteringsarena til ungdomsrådene. Som også utvalget i Ungdommens maktutredning påpekte, fungerer ikke skolene tilstrekkelig som rekrutteringsarena, blant annet fordi flere ungdommer er lærlinger og derfor ikke velges inn i elevrådene. Fritidsklubber kan være egnet til å nå ungdom som er lærlinger, da de kan ha tilknytning til fritidsklubben i lærlingperioden.

Lovforankring av medvirkningsordning

I høringsnotatet foreslås to alternativer for regelverk:

Alternativ a:

En egen generell bestemmelse i lov 25. september 1992 nr. 107 Om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) om særlige medvirkningsorganer, men som pålegger kommunene å ha slike ordninger for unge, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Detaljerte regler som er tilpasset de enkelte ordningene kan fastsettes i forskrift.

Alternativ b:

En egen felles særlov om særlige medvirkningsordninger i kommuner og fylkeskommuner, der alle ordningene lovfestes.

Vår anbefaling

Ungdom og Fritid har ingen sterke preferanser for noen av de to ulike alternativene. Vi er imidlertid opptatt av at ungdoms stemme gis et sterkt vern gjennom enten lovtekst dersom alternativ B velges, eller forskrift dersom alternativ A velges. Det bør utformes egne regler for et medvirningsorgan for ungdom. Årsaken til at ungdoms stemme trenger et særlig vern ligger i at de ikke har stemmerett. Både eldre og funksjonshemmede som har rettigheter til brukerråd gjennom eksisterende ordninger, har stemmerett.

En stor andel av de kommunale tjenestene retter seg mot barn og ungdom. I tillegg angår mange plan og reguleringssaker som gjelder hele lokalsamfunnet ungdom i større grad enn andre befolkningsgrupper. Det er derfor nødvendig både av hensyn til ungdom og samfunnet som helhet at ungdom blir hørt.

Medvirkningsmetodikk

Som det vises til i høringsnotatets kapittel 3.2 (s.6) vil medvirkning fra ungdom kreve spesifikk metodikk. *"Arbeidet med barn og ungdoms deltakelse og innflytelse bør ha rom for ulike metoder og arbeidsformer."* (s6)

Slik metodikk må være inkluderende og motiverende. Ungdom har ofte andre referanserammer og dersom det skal sikres bred representasjon, må det utarbeides retningslinjer for tilrettelegging, inkluderende språk og metodikk for medvirkningsorganet. På grunn av manglende erfaring med å delta i valg, og manglende erfaring med påvirkningskanaler, innebærer reell medvirkning å bistå ungdommene slik at de temaer de er engasjert i, kan operasjonaliseres til politiske forslag. Ungdom bør få en reell opplevelse av å bli hørt og tatt på alvor.

Videre kreves det fleksibilitet i fysiske arenaer for møter, og tilpasning til ungdoms timeplan. Det er slett ikke sikkert ungdommens medvirkningsorgan bør møtes i rådhuset, fritidsklubben eller andre arenaer kan være vel så gode. Dersom en reell representativitet skal sikres, er det nødvendig å utvise fleksibilitet når det gjelder slike forhold.

Overgang fra eksisterende praksis

Når det gjelder eksisterende praksis med medvirkningsordninger for ungdom i kommunene, må gode praksiser kunne videreføres, om enn i et tilpasset system. I høringsnotatets kapittel 3.2 heter det videre at: *"Et nytt krav om en medvirkningsordning for unge kan følge samme mønster, men her er mangfoldet stort og regelverket må ikke være til hinder for at gode løsninger på ungdommens premisser videreføres. Det er viktig at en lovfesting av en medvirkningsordning for ungdom er fleksibel og gir kommunene handlingsrom til å finne lokale, gode løsninger."*

Ungdom & Fritid er enige i dette, det bør legges vekt på fleksible løsninger med lokal tilpasning. Samtidig må overordnede rammer sikre all ungdom den samme tilgangen, uavhengig av kommunens størrelse, geografiske beliggenhet eller ressurser. Det bør også kartlegges hvordan ungdoms interesser bedre kan representeres i andre brukerråd, da ungdom ofte er underrepresentert i disse.

Medvirkningsorganets sekretariat

Medvirkningsorganets sekretariat bør ha en sentral plassering i den kommunale strukturen. Det bør være en fast ansatt som gjerne kan ha andre oppgaver med relevans for oppvekst eller kulturfeltet. I tillegg bør sekretærfunksjonen ligge organisatorisk nært rådmannsnivået, eller rapportere direkte til rådmann. Sekretærfunksjonen må også ha kompetanse til å sikre den tilretteleggingen som er nødvendig for at alle ungdommer skal kunne sitte i et medvirkningsorgan.

Forslags- og innstillingsrett (overfor alle kommunale og fylkeskommunale organ)

Høringsnotatet reiser spørsmål om organet bør være et medvirkningsorgan, kommunalt organ, og ha rådgivende eller besluttsende myndighet, samt hvordan dette medvirkningsorganet skal vektes sammenliknet med andre organ.

Ungdom & Fritid har ingen bestemt mening om hvorvidt organet bør være et medvirkningsorgan eller et kommunalt organ, men organet bør også kunne få uttale seg om regionale saker.

Ungdomsrådet bør ha tale og forslagsrett i kommunestyret og fylkesting, og det bør kunne melde forslag til votering. Organet bør ha en rådgivende funksjon, og disse rådene skal legges ved forslag til vedtak. Organets uttalelser bør ha stor vekt, all den tid ungdom og barn ikke har andre formelle medvirkningsordninger.

Samtykke fra foresatte

Til tross for at ungdom har lov til å organisere seg, er innhenting av samtykke en formalisert og vel anvendt måte å avklare medvirkningsoppdraget på. Kommuner har gode rutiner for innhenting av samtykke allerede, og dette kan enkelt gjøres ved å kopiere rutiner fra andre saksfelt. En slik avklaring vil også kunne gi ungdom mer frihet i å uttale seg om prinsipielle saker de er uenig med foreldrene sine om.

Valgordning

Vi er enige i at det er ønskelig med en viss kontinuitet blant medlemmene i medvirkningsordningen, og at alderspennet fra 12 til 18 år er representert.

Vi er også enige i at en toårsperiode er gunstig, og at halve organet er på valg. Vi er også enig i at organet har en øvre aldersgrense på 18 år.

Typer av saker til behandling av medvirkningsorganet

Organet bør behandle alle saker som berører barn og ungdom. Dette betyr tjenester/ytelser rettet mot barn og ungdom, men også plan, bygg og reguleringsplaner for det offentlige rom. Parker og offentlige rom brukes i langt større grad av ungdom enn andre innbyggere, det samme gjelder tilbud om kollektivtransport. De bør også få uttale seg om kulturtilbud, og bli orientert om andre ulovfestede tilbud til andre grupper. Med utgangspunkt i at ungdom er brukere av tjenester og tiltak som ofte strekker seg over større geografiske områder enn kun

egen kommune og fylkeskommune, bør man vurdere å legge fram saker om regionale samarbeid og tiltak for medvirkningsorganet.

Vennlig hilsen,

Pål Isdahl Solberg

Generalsekretær

Ungdom & Fritid

- Landsforening for fritidsklubber og ungdomshus

Heidi Anderssen (sign.)

Samfunnskontakt

Ungdom & Fritid